

Tampella

Sisäisen tarkastuksen koosteraportti

2 | 2022

Kaupunginhallitus 6.6.2022

Käsiteltävät sisäisen tarkastuksen raportit

Tarkastusraportti	Sisäisen valvonnan toimintamalli	Sisäisen valvonnan toimeenpano	Korjaavat toimenpiteet aloitettu	Korjaavien toimenpiteiden edellyttämä resurssi- tai muutostarve
R2/2022 Tampereen Vesi Liikelaitoksen hankintatoiminnan seurantatarkastus	Hyvä	Hyvä	✓	-
R3/2022 Palkanlaskentapalvelun poikkeamien hallinta	Tyydyttävä	Merkittävä kehittämistarve	✓	Vähäinen
R4/2022 Sote-siirto ja toiminnan jatkuvuus -projektin riskienhallinta	Hyvä	Hyvä	✓	Vähäinen

Sisäinen tarkastus arvioi:

- Sisäisen valvonnan järjestämisen toimintamallia:** Kuinka tuloksellisesti johto ja esimiehet ovat suunnitelleet, määritelleet ja ohjeistaneet sisäisen valvonnan toimintatavat eli mm. vastuut, tehtävät ja toimenpiteet sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi?
- Sisäisen valvonnan toimeenpanoa:** Miten tuloksellisesti toimintamalli tai sisäinen valvonta on viety osaksi tarkastuskohteen käytäntöjä, ja miten toimintaohjeita on noudatettu?

Korjaavien toimenpiteiden edellyttämä resurssi- tai muutostarve:

Suuri
Keskitasoinen
Vähäinen

Tavoitteena oli arvioida hankintamenettelyjen asianmukaisuutta, hankintojen toteuttamisen toimivuutta ja seuranta sekä arvioida markkinatoimijoiden tasapuolista kohtelua ja sisäisen valvonnan toteuttamista. Lisäksi tavoitteena oli tunnistaa mahdollisia kehityskohteita ja varmistaa, että tarkastussuosituksen toimeenpano on edennyt suunnitellusti ja onnistuneesti. Tarkastuksen toteutti BDO Oy.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset

Sisäisen valvonnan tuloksellisuus

Sisäisen valvonnan toimintamalli

Hankintatoimen sisäisen valvonnan toimeenpanoa on kehitetty Tampereen Vesi Liikelaitoksessa sisäisen tarkastuksen vuonna 2019 suorittaman hankintatoimen tarkastuksen jälkeen. Tarkastussuositukset on toimeenpantu ja liikelaitoksessa on laadittu hankintapäällikön toimesta uudet hankintaprosessit ja strategiset linjaukset hankintatoiminnalle. Hankintaprosessissa on huomioitu avoimuus, ja markkinatoimijoita kohdellaan tasapuolisesti laatimalla kilpailutus kaikista yli 15.000 euron hankinnoista. Kaikista yli 15.000 euron hankinnoista laaditaan viranhaltijapäätös standardisoitujen lomakepohjien mukaisesti. Tilaus- ja sopimustietojen kirjaamisessa ostolaskulle sekä toteutuneiden kustannusten kirjaamisessa havaittiin pieniä puutteita. Liikelaitoksessa on kiinnitetty huomiota hankintadokumenttien sekä laskujen dokumentointiin ja tavoitteena on, että kaikki tiedot ovat asianmukaisesti tallennettu. Johtoryhmän, hankintapäällikön, yksiköiden päälliköiden sekä hankinnan vastuuhenkilöiden vastuut on määritetty kirjallisesti. Hankintojen johtamisen prosessissa johtoryhmällä on jatkuva seurantavelvollisuus ja hankintapäälliköllä toteutusvelvollisuus.

Hyvä

Sisäisen valvonnan toimeenpano

Hankintatoimen sisäisen valvonnan toimintamalli on viety Tampereen vesi liikelaitoksessa pääosin hyvin käytäntöön. Uudistettua hankintaprosessia on noudatettu liikelaitoksessa ja hankintojen seuranta sekä kehittämistoimenpiteiden arvioinnissa havaittuihin puutteisiin on vastattu tarkemmilla ohjeistuksilla, toimintamalleilla sekä järjestämällä henkilöstölle koulutuksia.

Hyvä

R3/2022 Palkanlaskentapalvelun poikkeamien hallinta

Tavoitteena oli arvioida, miten poikkeamia hallitaan ja miten niistä raportoidaan kaupungille. Lisäksi varmistettiin, että poikkeamien perusteella käynnistetään tarvittavat kehittämistoimenpiteet, kehittämistoimenpiteiden toimeenpanoa valvotaan riittävällä tasolla sekä varmistettiin, että kaupungin toteuttama laadunvarmistus ja sopimusohjaus on riittävää. Tarkastuksen toteutti BDO Oy.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset

Sisäisen
valvonnan
tuloksellisuus

Sisäisen valvonnan toimintamalli

Kaupungin ja Monetran välinen palvelusopimus on päivitetty huhtikuussa 2022. Päivitettyyn palvelusopimukseen määritetyillä laatutasoilla sekä sanktioilla on vain vähäinen ohjausvaikutus palveluiden tuottamisen oikea-aikaisuuteen sekä palvelutasosopimuksen noudattamiseen. Palvelutuotannon oikeellisuutta seurataan MonetQ-järjestelmällä, johon Monetra kirjaa ja luokittelee havaitsemansa palvelupoikkeamat. Poikkeamia ja niitä vähentäviä kehitystoimenpiteitä seurataan kaupungin ja Monetran kanssa sovitulla tavalla. Monetra tuottaa kaupungille laaturaportin palvelutasovaatimusten toteutumisesta kolmen kuukauden jaksoissa. Raportointi pohjautuu MonetQ -järjestelmään, jonka sisällöstä ja kirjattavista asioista päättää Monetra. Laaturaportoinnin sisällöstä kaupunki ja Monetra käyvät yhteistä keskustelua.

Tyydyttävä

Sisäisen valvonnan toimeenpano

Monetran MonetQ-järjestelmään kirjaamista poikkeamista ei ole mahdollista selvittää, missä yksikössä poikkeamia esiintyy ja riskinä on, että jatkuvasti samoja virheitä tekevää yksikköä ei voida paikantaa eikä yksikölle voida kohdistaa toimenpiteitä virheiden ehkäisemiseksi. Poikkeamista raportoidaan kaupungille muilta osin riittävällä tasolla ja raportointi sekä viestintä kaupungin ja Monetran palkkapalveluiden välillä on sujuvaa. Palvelusopimuksen liitteissä on määritetty vastuut, laatuvaatimukset sekä sanktiot, mikäli palveluntuottaja ei noudata palvelusopimusta. Monetralla on ollut haasteita vastata kaupungin palvelutasosopimuksessa esitettyihin laatuvaatimuksiin ja kaupunki on esittänyt asiaan tyytymättömyytensä, jonka vuoksi Monetra on aloittanut asiakaspalvelun kehittämisen. Kaupungin tai Monetran palaverien ulkopuolella suorittamista valvontatoimenpiteistä ei ole laadittu kirjallista seuranta tai dokumentaatiota vaan on sovittu, että seuranta tapahtuu yhteistyökäytänteiden ja palaverien kautta.

Merkittävä
kehittämistarve

Sisäisen tarkastuksen arvio johdon toimenpiteiden riittävydestä

- Sekä Monetra että kaupungin henkilöstöyksiköt ovat osallistuneet tarkastukseen ja yhteistyö on ollut riittävästä työllistävästä työtaistelukevästä huolimatta.
- Henkilöstöyksikkö on itsekin pyrkinyt kehittämään palkanlaskentaprosessia muun muassa tilaamalla ulkopuolisen auditoinnin HR-prosesseihin. Auditoinnin tuloksia ei ole kuitenkaan ollut vielä käytettävissä tämän tarkastuksen aikana.
- Tarkastuskohteet hyväksyvät annetut suositukset ja ryhtyvät niiden toteuttamiseen.
- Sisäinen tarkastus suosittelee erikseen vielä sopimussanktioiden tarkempaa määrittelyä, sillä vaikka niiden käyttö olisikin harvinaista, niiden ohjausvaikutus on olennainen.

Ylimmän johdon edellyttämät toimenpiteet

Johto edellyttää, että Monetran palvelusopimuksen toteuttamista valvotaan ajantasaisesti, ja seurattavaksi kehittämistavoitteeksi asetetaan poikkeamien läpinäkyvä raportointi ja niiden määrän vähentäminen.

R4 2022 Sote-siirto ja toiminnan jatkuvuus -projektin riskienhallinta

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestettäväksi 1.1.2023. Tavoitteena oli arvioida tehtävien hallitun ja sujuvan siirtymisen turvaamiseksi käynnistetyn projektin johtamista, riskienhallintaa, raportointia sekä seuranta.

Keskeisimmät havainnot ja johtopäätökset

Sisäisen valvonnan tuloksellisuus

Sisäisen valvonnan toimeenpano

Projektin johtaminen, raportointi ja seuranta on organisoitu, vastuutettu ja aikataulutettu. Projektin eteneminen on dokumentoitu kehittämissalkkuun. Tietoa projektista välitetään omien Tasku-sivujen avulla, joiden lisäksi pidetään säännöllisesti tiedotustilaisuuksia.

Pääprojekti ja jokainen osaprojekti on kartoittanut riskit. Riskienhallintasuunnitelmat ovat kehittämissalkussa. Riskienhallinnan tilanne ja toimenpiteet päivitetään kehittämissalkkuun edistymisraportille ja käsitellään projektiryhmässä kuukausittain raportoinnin yhteydessä. Osaprojektien välillä on eroja miten tarkasti riskien suuruutta ja todennäköisyyttä on arvioitu ja miten tarkasti riskien hallintakeinoja on määritelty.

Osaprojektien tulisi tunnistaa projektin onnistumiseen vaikuttavien riskien lisäksi kaupungin toimintaan vaikuttavia riskejä uudistuksen tapahduttua, niiden hallitsemisen toimintatapoja sekä välittää niistä tietoa vastuutahoille. Erityisen tärkeää on arvioida Yhteinen tekeminen yhdyspinnoilla -projektissa hyvinvointialueen ja kaupungin yhteisen toiminnan kuin myös hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen kunnan, Tampere 2023:n, toiminnan riskejä sekä toimintatapoja kaikissa määritellyissä yhteisen tekemisen kokonaisuuksissa. Vastuu riskienhallinnasta, toimenpiteistä ja niiden vastuuttamisesta on konsernihallinnossa ja palvelualueilla.

Ohjausryhmänä toimivan konsernihallinnon johtoryhmän tulee linjata, miten kaupungille jäävän toiminnan riittävä riskienhallinta toteutetaan ajoissa jo ennen vuoden vaihdetta ja ennen projektin päättymistä.

Hyvä

Sisäisen tarkastuksen arvio johdon toimenpiteiden riittävydestä

- Tarkastuksen kohde hyväksyy suositukset ja ryhtyy niiden toteuttamiseen.
- Kevään 2022 aikana kaupungin viranhaltija- ja poliittinen johto on keskustellut Tampere 2023 -teemasta keskeisten haasteiden ja kehittämistarpeiden näkökulmista. Esille ovat nousseet Hyvinvointialueen ja kaupungin yhdyspinnat sekä ICMT-kokonaisuudet.
- Osaprojektit tulevat tunnistamaan syksyn 2022 aikana omissa teemoissaan uudistuksen edellyttämiä muutoksia Tampere 2023 toiminnassa. Tässä yhteydessä nostetaan esille niihin liittyviä riskejä ja annetaan syötteitä riskienhallinnan toimenpiteiksi vastuuyksiköille. Työskentely on suunniteltu tehtävän työpajatyypisessä yhteistyössä konsernihallinnon Riskienhallinta, turvallisuus ja varautumistiimin kanssa.
- Sisäinen tarkastuksen arvioi toimet riittäviksi mikäli ne toteutuvat suunnitelman mukaisesti.

Ylimmän johdon edellyttämät toimenpiteet

Johto edellyttää, että vuodenvaihteen siirtymään liittyvät riskit arvioidaan erikseen riittävän käytännönläheisellä tasolla toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden turvaamiseksi.

Hyvä sisäisen valvonnan toimintamalli/toimeenpano

Tarkastuksen tuloksena ei havaittu merkittäviä sisäisen valvonnan puutteita. Sisäinen valvonta on järjestetty tuloksellisesti.

Tyydyttävä sisäisen valvonnan toimintamalli/toimeenpano

Tarkastuksen tuloksena havaittiin vähäisiä puutteita sisäisessä valvonnassa. Tarkastustulokset yksinään tai yhdessä eivät johda merkittäviin sisäisen valvonnan heikkouksiin. Johdon tulee ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin valvontajärjestelmän vahvistamiseksi.

Sisäisen valvonnan toimintamallin/toimeenpanon merkittävä kehittämistarve

Tarkastuksen tuloksena havaittiin useita yhtäaikaista sisäisen valvonnan heikkouksia. Tarkastustulokset yksinään tai yhdessä johtavat merkittäviin riskeihin ja virheiden ja/tai väärinkäytösten mahdollisuuteen. Johdon tulee ryhtyä välittömästi korjaaviin toimenpiteisiin.

Vakavasti puutteellinen sisäisen valvonnan toimintamalli/toimeenpano

Tarkastuksen tuloksena havaittiin useita yhtäaikaista ja merkittäviä sisäisen valvonnan heikkouksia. Tarkastustulokset yksinään tai yhdessä johtavat lähes täydelliseen tai täydelliseen sisäisen valvonnan puuttumiseen, minkä vuoksi mahdollisuus virheisiin ja/tai väärinkäytöksiin on erittäin suuri. Johdon tulee välittömästi ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Lisätietoja:

tarkastuspäällikkö Heini Ruski

041 730 0921

etunimi.sukunimi@tamper.fi

TAMPERE.
FINLAND

Tampella